

ניוזלטר מכון הרכבי לחקר המודיעין

נערך עבור:

המרכז הממלכתי להנצחה למורשת ולמחקרי מודיעין (ע"ר)

מכון הרכבי לחקר המודיעין

מחלקת תורה ותפיסות
The Doctrine and Concepts Department

גיליון נובמבר 2026

תוכן העניינים

מחקר והערכה	03
שחיקת יסודות המחקר המודיעיני: כיצד השתנתה הכשרת החוקרים באמ"ן?	03
הצורך בצוותים אדומים בכל דרגי הפיקוד לשיפור התכנון וקבלת ההחלטות	03
משחקי מלחמה ככלי מחקר: מתי ניתן לסמוך על המסקנות?	04
כיצד מעריכים שירותי הביטחון באירופה את איומי הטרור? תמונת מצב לשנת 2026	04
מתקפות 11 בספטמבר ככשל מערכתי: בחינה מחודשת של הראיות הלא מסווגות	05
סוכנויות מודיעין בעולם	06
ארגוני המודיעין במדיניות החוץ: מסגרת לניתוח קשרי מודיעין בינלאומיים	06
כשל מודיעיני או כשל מדיני? הביקורת על הרפורמה במודיעין השוודי	06
התפתחות מערך המודיעין הרוסי במהלך המלחמה	07
מאיים נפרדים לרשת מודיעינית: השינוי במערך המודיעין הצבאי של הולנד	08
חוקים חדשים, הרגלים ישנים: כישלון הרפורמה במודיעין הברזילאי	08
האתגר המתמשך של דמוקרטיזציה בשירותי המודיעין במדינות אפריקה	09
שיתוף המודיעין בין האיחוד האירופי לבריטניה: אתגרי החוקיות והפיקוח בעת משבר	09
לוחמת תודעה וקוגניציה	10
לוחמה קוגניטיבית ומבצעי השפעה: שלושה מאמרים מתוך כתב העת PRISM	10
ששת הממדים של הלוחמה הקוגניטיבית: ממצאים אמפיריים ממלחמת רוסיה–אוקראינה	10
מודיעין חלל	11
המאבק על השליטה בחלל: התעצמות האיומים על מערכות לווייניות	11
ארכיטקטורות חלל חדשות לתמיכה בלוחמה רב־ממדית	12
מודיעין ימי	13
ספינות המחקר של סין ככלי לאיסוף מודיעין ולהכנת שדה הקרב התת־ימי	13
זיהוי שיבושי GPS רחבי היקף בתעבורה הימית העולמית	13
ביקורת ספרים	14
ביקורת ספר: השב"כ במשבר – כיצד כשל בזיהוי הסערות המתקרבות – אבנר ברנע	14
במת אורח - התייחסות לספר "המודיעין ושבעה באוקטובר"	14
מפרסומי המכון	15
כיצד הדיגיטל משנה את טבע החשאיות	16
מודקאסט עונה 8 פרק 8: העומק האיראני: חוסן, מחאה וחשיבה אסטרטגית	16
פודקאסטים וראיונות	17
ממשל בינה מלאכותית בקהילת המודיעין	18
הטיות ונקודות עיוורון: אמנות ההונאה הצבאית	18
מעבר לזיהוי שקרים: גישה חדשה להערכת מהימנות מקורות מודיעיניים	19
אירועים וכנסים	20

© BDO

מחקר והערכה

שחיקת יסודות המחקר המודיעיני: כיצד השתנתה הכשרת החוקרים באמ"ן?

מחקר המבוסס על ניתוח סיכומי מחזורי קורס חוקרי המודיעין באמ"ן בשנים 2006–2025 מצביע על שינוי מהותי בהכשרת החוקרים: מעבר מדגש על שפה ערבית, ידע היסטורי־תרבותי וחשיבה פרשנית, להתמקדות בעיבוד נתונים ובכלים כמותיים. שעות לימוד הערבית צנחו מ־142 לשעות בודדות, בעוד ההכשרה הכמותית התרחבה משמעותית.

במקביל, היעדר תורה מקצועית מעודכנת הותיר בידי סגלי הדרכה צעירים את עיצוב המתודולוגיה המחקרית, ללא הכוונה מוסדית מספקת.

בעקבות כשל 7 באוקטובר הונהגו שינויים בדגש על בחינת השערות מתחרות, חשיבה ביקורתית והטלת ספק בהנחות יסוד, אך תחומי השפה והידע האזורי כמעט שלא שוקמו. הכותבים מדגישים את הצורך בהכשרה מקצועית מתמשכת, שאינה מסתיימת בקורס היסוד.

קישור למאמר

קישור למאמר בגרסא העברית

פורסם ב: Intelligence and National Security Journal
שם הכותבים: עופר גוטרמן וסטיב ווגנר

הצורך בצוותים אדומים בכל דרגי הפיקוד לשיפור התכנון וקבלת ההחלטות

הצבא האמריקאי מפעיל צוותים אדומים (Red Teams) בעיקר בדרגי הפיקוד הגבוהים ובמסגרות מודיעיניות, אף שתרומתם חורגת מהדמיית פעולות האויב.

שילוב צוותים אדומים כבר ברמת הגדוד והחטיבה, לאורך כל שלבי התכנון המבצעי, עשוי לסייע בזיהוי הנחות שגויות, הטיות חשיבה ונקודות תורפה, ובפיתוח חלופות שאינן עולות בתהליכי התכנון הרגילים.

הכותב מדגיש את חשיבותם של צוותים המשלבים בעלי תפקידים מרקעים מקצועיים ומדרגים שונים, לצד הכשרה ייעודית ומתן מרחב לביקורת עצמאית. לנוכח המחסור באנשי מקצוע מוכשרים בתחום, הוא קורא לעדכון התורה הצבאית ולחידוש מערך ההכשרה.

קישור למאמר

פורסם ב: The US Army War College
שם הכותב: לקס אורן ג'וניור

© BDO

מחקר והערכה

משחקי מלחמה ככלי מחקר: מתי ניתן לסמוך על המסקנות?

משחקי מלחמה משמשים לבחינת תרחישים צבאיים והתנהגות יריבים, אך באילו תנאים ניתן להפיק מהם מסקנות מהימנות? המאמר מציע להתייחס אליהם כמערכת מחקרית המבוססת על מודל של המציאות, ומזהה שבעה רכיבים החייבים לפעול בתיאום, ובהם מסגור השאלה, ייצוג הסביבה, מומחיות המשתתפים, קבלת החלטות בעלות השלכות והאופן שבו נקבעות תוצאותיהן.

המסגרת מאפשרת לבחון לא רק מה התרחש במשחק, אלא גם מדוע התקבלו החלטות מסוימות והאם המסקנות אכן נובעות מהראיות שנאספו. מוצעת שיטת בקרה לאורך שלבי התכנון, ההרצה והניתוח, לזיהוי כשלים העלולים לייצר ביטחון שגוי בתוצאות.

לקריאת המאמר

פורסם ב: The Journal of Defense Modeling and Simulation
שם הכותב: אימון אלויו

כיצד מעריכים שירותי הביטחון באירופה את איומי הטרור? תמונת מצב לשנת 2026

בהתבסס על ניתוח 41 דוחות של גופי מודיעין וביטחון מ־23 מדינות האיחוד האירופי, נבחנות תפיסות האיום וסדרי העדיפויות במאבק בטרור.

הטרור הג'יהאדיסטי נותר האיום המרכזי, ואחריו הקיצוניות הימנית, אך האתגר הבולט הוא השינוי באופי האיום: הקצנה מהירה של צעירים ברשת, מפגעים בודדים ופיגועים באמצעים פשוטים שקשה לזהות מראש.

במקביל, הגבולות האידיאולוגיים מיטשטשים, וגוברת השפעתם של מניעים אישיים והתארגנויות המקדשות אלימות ללא אידיאולוגיה מגובשת. הדוח מדגיש גם את החפיפה הגוברת בין טרור, פשיעה מאורגנת ופעילות היברידית בחסות מדינות, בעיקר רוסיה ואיראן.

לקריאת המחקר

פורסם ב: International Center for Counter-Terrorism - ICCT
שם הכותבים: אודרי לסרף, אוליאנה ולדימירובה, קצפר רקבק ותומאס רנאר

© BDO

מחקר והערכה

מתקפות 11 בספטמבר ככשל מערכתי: בחינה מחודשת של הראיות הלא מסווגות

כשל המודיעין שקדם למתקפות 11 בספטמבר לא נבע מטעות בודדת, אלא מהצטברות כשלים ארגוניים שהחלישו בהדרגה את יכולת המערכת להגיב לאיום. באמצעות מודל ניתוח הסיכונים "הגבינה השווייצרית" וניתוח חמישה צומתי החלטה, המאמר משחזר כיצד מידע על שניים מהחוטפים נותר בידי ה־ CIA ולא הועבר בזמן ל־ FBI, וכיצד חקירות נוספות, מנגנוני המעקב ובקרת הגבולות לא הצליחו לתקן את הכשל.

מסמכים שנחשפו בשנים האחרונות מעלים גם שאלות לגבי מעורבות גורמים הקשורים למודיעין הסעודי, ללא הכרעה באופי הקשרים. המסקנה המרכזית היא שהצטברות החלטות שנראו סבירות בפני עצמן, לצד פיצול סמכויות והיעדר מנגנוני תיקון, מנעה את תרגום ההתרעות הגוברות לפעולה מתואמת.

קישור למאמר

פורסם ב: Intelligence and National Security Journal
שם הכותב: פטריק בורי

סוכנויות מודיעין בעולם

ארגוני המודיעין במדיניות החוץ: מסגרת לניתוח קשרי מודיעין בינלאומיים

קשרי מודיעין בינלאומיים אינם רק כלי בידי הדרג המדיני, אלא ערוץ פעולה שעשוי להתנהל לצד הדיפלומטיה הרשמית ואף להשפיע עליה. המאמר מציע מסגרת תלת־ממדית לניתוח יחסים אלה, המשלבת את ההקשר המדיני, מאפייני ארגוני המודיעין ודפוסי שיתוף הפעולה המתפתחים לאורך זמן.

המסגרת מיושמת על יחסי ישראל ואוסטריה בשנות ה־70, סביב מעבר יהודים מברית המועצות דרך אוסטריה והמשבר שנוצר בעקבות אירוע בני ערובה ב־1973.

בעוד בישראל פעלו ארגוני המודיעין בתיאום הדוק עם ההנהגה להבטחת המשך העלייה, באוסטריה שימשו גורמי הביטחון ערוץ נפרד שאפשר לשמר שיתוף פעולה חרף המחלוקת המדינית.

המקרה ממחיש כיצד קשרי מודיעין יכולים לשמש ערוץ חלופי לניהול משברים ולשמירה על שיתוף פעולה גם כאשר היחסים הדיפלומטיים מתערערים.

קישור למאמר

פורסם ב: Foreign Policy Analysis
שם הכותבים: סטפני קירכוגר ופרנץ אדר

כשל מודיעיני או כשל מדיני? הביקורת על הרפורמה במודיעין השוודי

ועדת בדיקה ממשלתית ייחסה לשירות המודיעין הצבאי של שוודיה (MUST) כשל בהערכת כוונותיה של רוסיה ערב הפלישה לאוקראינה, והשתמשה בו כאחד הנימוקים המרכזיים להקמת סוכנות אזרחית נפרדת למודיעין חוץ.

המאמר מבקר את מסקנות הוועדה, שהתמקדה בליקויים אנליטיים וארגוניים בשירות המודיעין, מבלי לבחון כיצד השפיעו בפועל על ההערכות או להצביע על נזק ממשי שנגרם מהכשל הנטען.

בפרט, הוועדה לא בחנה את המידע שהגיע לממשלה ממקורות נוספים ואת האפשרות שהעדפות הדרג המדיני, שהתנגד להצטרפות לנאט"ו ולסיוע צבאי לאוקראינה, השפיעו על פרשנות ההערכות המודיעיניות או על גיבושן מלכתחילה.

המאמר מעלה אפוא את האפשרות שמדובר בעיקר בכשל מדיני, ומטיל ספק בהצגת הכשל המודיעיני כהצדקה מרכזית לרפורמה המבנית.

קישור למאמר

פורסם ב: Scandinavian Journal of Military Studies
שם הכותב: יוהן מאטץ

© BDO

סוכנויות מודיעין בעולם

התפתחות מערך המודיעין הרוסי במהלך המלחמה

מאז הפלישה לאוקראינה ב־2022 עובר מערך המודיעין הרוסי שינוי נרחב. גירוש קציני מודיעין ממדינות המערב וכישלונות באוקראינה צמצמו את מרחב פעולתו, אך הובילו להתאמת שיטותיו.

שירות הביטחון הפדרלי (FSB) הרחיב את פעילותו בשטחים הכבושים ואת הפיקוח על החברה הרוסית, בעוד המודיעין הצבאי (GRU) הגביר מבצעי חבלה והתנקשויות באירופה.

במקביל, שירות מודיעין החוץ (SVR) מרחיב את פעילות ההשפעה במדינות הדרום הגלובלי, וגובר השימוש בסוכנים הפועלים ללא כיסוי דיפלומטי ובמגויסים מקומיים.

הדוח מדגיש כי למרות ההסתגלות המבצעית- שחיתות, מאבקי כוח והכפפת הערכות המודיעין לתפיסותיו של פוטין ממשיכים לפגוע באפקטיביות המערכת ולהוביל לכשלים אסטרטגיים.

לקריאת המסמך

פורסם ב: International Center for Defence and Security - ICDS
שם הכותב: סאנשירו הוסאקה

סוכנויות מודיעין בעולם

מאיים נפרדים לרשת מודיעינית: השינוי במערך המודיעין הצבאי של הולנד

התגברות האיום למלחמה רחבת היקף באירופה משנה את מבנה המודיעין הצבאי בהולנד. יחידות המודיעין של זרועות הצבא, שבעבר הסתמכו בעיקר על שירות המודיעין והביטחון הצבאי (MIVD), מפתחות יכולות איסוף ומחקר עצמאיות והופכות גם ליצרניות מודיעין.

בהתבסס על 40 ראיונות ובאמצעות תיאוריית מערכות מרובות צוותים (Multiteam Systems), נבחנת התפתחות היחסים בין הגופים לכדי רשת המאופיינת בתלות הדדית גוברת. לצד התרחבות שיתוף הפעולה, נחשפים חסמים הנוגעים לסמכויות איסוף בזמן שגרה, לפער בין צורכי המודיעין האסטרטגיים והטקטיים, לחלוקת האחריות ולהיעדר מערכות תקשורת מסווגות משותפות. הממצאים מדגישים את הצורך בחיזוק התיאום תוך שמירה על גמישות היחידות.

לקריאת המאמר

פורסם ב: International Journal of Intelligence and CounterIntelligence
שם הכותבת: סאסקיה פוטהובן

חוקים חדשים, הרגלים ישנים: כישלון הרפורמה במודיעין הברזילאי

הרפורמה במערך המודיעין הברזילאי כללה חקיקה חדשה, הקמת סוכנות מודיעין אזרחית (ABIN), גיוס מקצועי והסדרת פיקוח פרלמנטרי, אך לא מנעה את המשך המעקב הפוליטי אחר אזרחים. באמצעות בחינת פעילות ועדת הפיקוח ופרשות מעקב פנימי, המאמר מצביע על הפער בין שינוי מוסדי לשינוי בתרבות הארגונית.

בפרשת "ABIN המקביל", שבה הופעלו יכולות מעקב נגד פוליטיקאים, שופטים ועיתונאים, 48 מתוך 53 עובדי הציבור שנקשרו לפרשה גויסו דווקא לאחר המעבר לדמוקרטיה. לטענת הכותבים, הכשרה מקצועית ללא פיקוח אפקטיבי, שפעל בעיקר בתגובה לחשיפות תקשורתיות, וללא ענישה מרתיעה על חריגות, עלולה להעצים יכולות מעקב פסולות במקום למגרן.

לקריאת המאמר

פורסם ב: International Journal of Intelligence and CounterIntelligence
שם הכותבים: אדוארדו איזקיה ולואיז גוסטבו דה סילבה

סוכנויות מודיעין בעולם

האתגר המתמשך של דמוקרטיזציה בשירותי המודיעין במדינות אפריקה

תהליכי הדמוקרטיזציה של שירותי המודיעין במדינות אפריקה מתקדמים באיטיות, כאשר במדינות רבות הארגונים ממשיכים להתמקד בהגנה על המשטר ובביטחון פנים, במקום לשרת את המדינה והציבור.

המאמר בוחן את תרומתן של תוכניות הכשרה וסיוע בינלאומיות, במיוחד באזור הסאהל, ומצביע על פער בין התמקצעות מודיעינית לבין הטמעת פיקוח ונורמות דמוקרטיות.

תוכניות מערביות המתמקדות בעיקר במודיעין צבאי וביכולות מבצעיות עלולות דווקא לחזק משטרים צבאיים ולהקל על דיכוי התנגדות פוליטית.

לנוכח מגבלות הסיוע המערבי, מוצע להרחיב הכשרות משותפות לגופי ביטחון אזרחיים ולגורמי פיקוח, ולחזק יוזמות אפריקאיות אזוריות, ובראשן ועדת שירותי המודיעין והביטחון של אפריקה (CISSA).

קישור למאמר

פורסם ב: International Journal of Intelligence and CounterIntelligence

שם הכותב: לורנס סלין

שיתוף המודיעין בין האיחוד האירופי לבריטניה: אתגרי החוקיות והפיקוח בעת משבר

הפלישה הרוסית לאוקראינה הובילה להידוק שיתוף המודיעין בין בריטניה לאיחוד האירופי, למרות היעדר מסגרת מוסדרת לשיתוף פעולה לאחר הברקזיט.

בהתבסס על 13 ראיונות עם אנשי מודיעין, דיפלומטים ומומחים, המחקר חושף כיצד מידע הועבר בערוצים מאולתרים, ולעיתים בוצעו פעולות עוד לפני קבלת אישור רשמי.

המחקר מזהה ארבעה גורמים המקשים על פיקוח אפקטיבי: סודיות הסכמי שיתוף מודיעין, פיקוח מוגבל על מודיעין חוץ, המבנה המשפטי של האיחוד האירופי והנטייה לעקוף נהלים במצבי חירום. הסכם השותפות הביטחונית שנחתם ב־2025 מסייע למסד את שיתוף הפעולה, אך אינו פותר את פערי הפיקוח.

קישור למאמר

פורסם ב: International Journal of Intelligence and CounterIntelligence

שם הכותבת: לוסיה פריגו

© BDO

לוחמת תודעה וקוגניציה

לוחמה קוגניטיבית ומבצעי השפעה: שלושה מאמרים מתוך כתב העת PRISM

בגיליון החדש של כתב העת הביטחוני PRISM פורסמו שלושה מאמרים העוסקים בלוחמת מידע וקוגניציה, תוך התמקדות בהערכת האפקטיביות של מבצעי השפעה, בארגון יכולות לוחמת מידע צבאיות ובמנגנוני ההפעלה של רשתות השפעה רוסיות.

המאמר הראשון מציג מודל להערכת השפעתם של מסרים על אוכלוסיות שונות, המבוסס על משתנים קוגניטיביים, רגשיים ותרבותיים. במחקר שכלל 6,016 משתתפים ביפן, בפיליפינים, בדרום קוריאה ובטייוואן נמצא כי התאמת המסר לערכיו של קהל היעד היא הגורם העקבי ביותר בניבוי התקבלותו, ממצא בעל משמעות לתכנון ולהערכת מבצעי השפעה.

המאמר השני בוחן את הפיצול הארגוני בין יכולות לוחמת המידע האמריקאיות, ובהן מבצעים פסיכולוגיים, סייבר, לוחמה אלקטרונית והונאה צבאית, ומציע להקים פיקוד משולב שירכז את תכנון המבצעים, ישפר את התיאום ויאפשר תגובה מהירה יותר לפעילות היריב.

המאמר השלישי מנתח את מנגנוני השליטה של הקרמלין ברשתות שלוחים המופעלות למבצעי השפעה, סייבר וחבלה, תוך בחינת חלוקת האחריות והתחרות בין הממשל הנשיאותי לשירותי המודיעין הרוסיים (GRU, FSB-i SVR) והתרחבות השימוש במתווכים ובגורמים המגויסים באינטרנט בעקבות המלחמה באוקראינה.

לקריאת המאמר - Message Resonance Across Cultures: Toward Evidence-based Assessment

לקריאת המאמר - The Cognitive Domain Is the Main Effort: Why the United States Needs a United States Information Warfare Command

לקריאת המאמר - Inside Russia's Proxy Ecosystem: Proxy Curators and Handlers Within the Russian State

פורסם ב: PRISM
שם הכותבים: סטיב סין, מרקוס בינדר, מייגן ראטר; מייסון מור; אגינהרדס וולאנס

ששת הממדים של הלוחמה הקוגניטיבית: ממצאים אמפיריים ממלחמת רוסיה–אוקראינה

סקירה שיטתית של 43 מחקרים בוחנת את דרכי הפעולה וההשפעות של לוחמה קוגניטיבית במלחמת רוסיה–אוקראינה. המחקר מזהה שישה ממדים מרכזיים: עיצוב תהליכי חשיבה, הכוונת קשב, הצפת מידע, ניצול הטיות קוגניטיביות, יצירת שגיאות שיפוט ועומס חושי ותפיסתי.

בין השיטות שנבחנו: הפצת נרטיבים מותאמים לקהלי יעד, שימוש בבוטים, מניפולציות בתוכן חזותי והגברת קצב פרסום המסרים באמצעות בינה מלאכותית.

הממצאים מצביעים על קשר בין מבצעי השפעה לבין קיטוב חברתי, עייפות קוגניטיבית ופגיעה ביכולת להעריך מידע באופן ביקורתי. לצד זאת, מודגש כי מרבית המחקרים מתמקדים בפעילות רוסית, וכי אין די בראיות לקביעת קשר סיבתי ישיר בין הפעילות לתוצאות אסטרטגיות.

קישור למאמר

פורסם ב: Cogent Social Sciences Journal
שם הכותבים: חואן אוראסאן, ג'ונתן חימנס-ריינה, ארווין טריאנה, גיירמו אורוסקו, נלסון סנצ'ס והנרי אקוסטה-גוסמן

מודיעין חלל

המאבק על השליטה בחלל: התעצמות האיומים על מערכות לווייניות

דוח של סוכנות המודיעין של משרד ההגנה האמריקאי (DIA) סוקר את התעצמות האיומים הביטחוניים בחלל, בדגש על סין, רוסיה, איראן וצפון קוריאה.

סין מרחיבה במהירות את מערך לווייני המודיעין והמעקב שלה ומפתחת יכולות לשיבוש, סנוור והשמדת לווינים. רוסיה מפעילה יכולות שיבוש וסייבר נגד מערכות לוויניות התומכות באוקראינה, ולפי הדוח אף מפתחת לוויין שנועד לשאת נשק גרעיני.

במקביל, איראן וקוריאה הצפונית מקדמות יכולות שיגור ושיבוש, תוך הסתייעות בשיתופי פעולה עם מעצמות החלל. הדוח מדגיש כי השימוש הגובר בלווינים מסחריים לצרכים צבאיים, לצד הצטברות פסולת חלל והתרחבות מערכי הלווינים, מגבירים את הפגיעות של תשתיות תקשורת, ניווט ואיסוף מודיעיני.

קישור לדו"ח

פורסם ב: DIA

Space Missions by Orbit

2408-00066

Orbit	Uses			
Low Earth Orbit (LEO)	• SATCOM • SATNAV • EO	• SAR • SIGINT • Human Spaceflight	• Environmental Monitoring	• Scientific/Test
Medium Earth Orbit (MEO)	• SATCOM	• SATNAV	• EO	
Highly Elliptical Orbit (HEO)	• SATCOM • EO	• SAR • Early Warning	• Environment Monitoring	
Geosynchronous Earth Orbit (GEO)	• SATCOM • SATNAV	• SAR • Early Warning	• SIGINT	

© BDO

מודיעין חלל

ארכיטקטורות חלל חדשות לתמיכה בלוחמה רב־ממדית

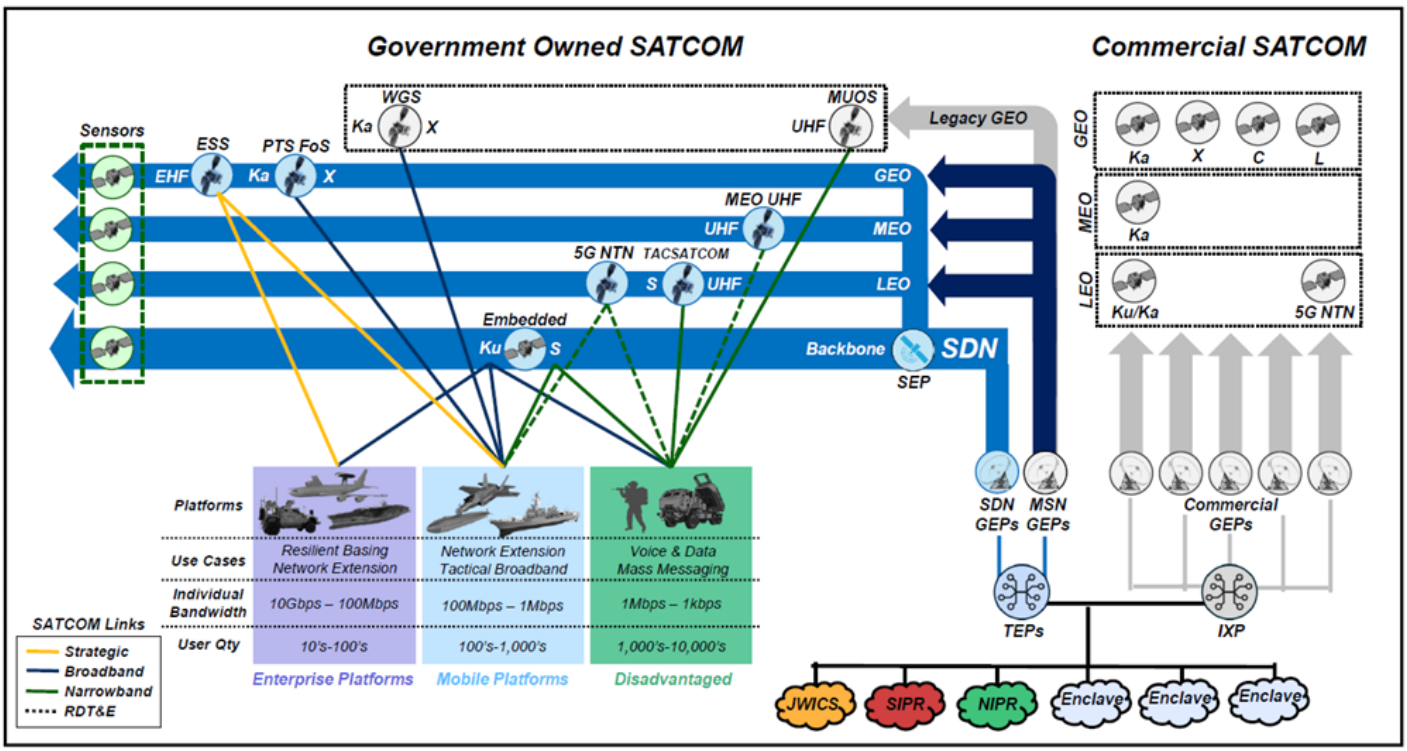
מחקר של המכון הצרפתי למחקר אסטרטגי (FRS) בוחן כיצד התפתחות מערכי הלוויינים משנה את תפקיד החלל בלוחמה המודרנית, ממקור למודיעין ולתקשורת אסטרטגית לתשתית התומכת ישירות בפעולות טקטיות. שילוב של מערכי לווייניים גדולים, חיישני מודיעין חזותי ואותות, תקשורת בין־לווייניית ועיבוד מידע באמצעות בינה מלאכותית מאפשר לקצר משמעותית את הזמן שבין איתור מטרה לתקיפתה, ואף להתקרב לניטור רציף של אזורי לחימה.

המחקר מנתח את הארכיטקטורות המתפתחות בארה"ב ובסין, ובראשן PWSA האמריקאית, המבקשות לחבר בין איסוף מודיעין, שליטה ובקרה ומערכות נשק ברשת משולבת. לצד הפוטנציאל לשינוי מהותי ביכולות התקיפה וההגנה האווירית, מודגשים אתגרי התאימות בין מערכות, העמידות בפני שיבושים והפער הגדל בין המעצמות לאירופה.

קישור לדו"ח

פורסם ב: FRS

Figure 5. Representation of the Space Data Network (SDN) by the U.S. Space Force

מודיעין ימי

ספינות המחקר של סין ככלי לאיסוף מודיעין ולהכנת שדה הקרב התת־ימי

ניתוח נתוני המיקום של 223 ספינות מחקר מ־48 מדינות בשנים 2020–2025 מצביע על פעילות חריגה של ספינות סיניות בקרבת תשתיות תת־ימיות במים בינלאומיים, במיוחד ב־2024. הדוח בוחן כיצד סין מנצלת ספינות מחקר אזרחיות לאיסוף נתונים על קרקעית הים ותנאים אוקיינוגרפיים, העשויים לתמוך בפעילות צוללות, במעקב ובהכנה לפגיעה בתשתיות.

ניתוח מסלוליהן של שתי ספינות חושף דפוסי סריקה חוזרים סמוך לכבלי תקשורת אסטרטגיים באזור גואם, יפן ואף רוסיה. אף שהממצאים אינם מוכיחים כוונה צבאית, הם ממחישים את הקושי להבחין בין מחקר מדעי לאיסוף מודיעיני.

קישור למסמך

פורסם ב: CSIS
שם הכותבים: חוזה מאסיאס, טאו-הונג צ'אנג, ניקו ואקה ובנג'מין ג'נסן

זיהוי שיבושי GPS רחבי היקף בתעבורה הימית העולמית

מחקר המבוסס על נתוני מיקום של יותר מ־367 אלף כלי שיט מציג שיטה לזיהוי זיוף אותות GPS בהיקף נרחב (Spoofing).

באמצעות ניתוח חריגות בתנועת כלי שיט והצלבת דפוסים בין ספינות שונות, זוהו 31 מוקדי פעילות חריגה ברחבי העולם, מהם 22 בעלי ראיות חזקות לזיוף אותות. הממצאים חושפים פעילות חוזרת בים השחור, במזרח הים התיכון ובמצר הורמוז, לצד מוקדים שלא תועדו בעבר.

בין היתר זוהתה התאמה בין שיבושים מול חופי עזה להסלמות בלחימה. המחקר מדגים כיצד ניתוח שיטתי של נתוני תעבורה ימיים יכול לתמוך בהתרעה מוקדמת מפני שיבושי ניווט ובזיהוי פעילות לוחמה אלקטרונית.

קישור למאמר

פורסם ב: Cryptography and Security - ArXiv
שם הכותבים: אנה ריימייקר, ראיין ברוק, ראיין פיקרן, אנימש צ'וטאראי, פרנק לי, סמאן זונזוז וראחים בייה

© BDO

ביקורת ספרים

ביקורת ספר: השב"כ במשבר – כיצד כשל בזיהוי הסערות המתקרבות – אבנר ברנע

ביקורת על ספרו של אבנר ברנע, הבוחן את הכשלים המודיעיניים והארגוניים של השב"כ לאורך יותר מחמישה עשורים, מאירועי מינכן ועד מתקפת 7 באוקטובר. הספר מציג כיצד הצלחות עבר, תפיסות מקובעות, כשלים בתיאום בין־ארגוני והזנחת המודיעין המסכל יצרו בהדרגה "נקודות עיוורון" שהקשו על זיהוי איומים משתנים. הביקורת מדגישה במיוחד את הנטייה להסתמך על דוקטרינות מוכרות ולהמעיט בחשיבותם של סימנים מוקדמים ועמומים.

לצד זאת, היא מציגה את המלצות הספר לחיזוק המודיעין המסכל, גיוון מקורות האיסוף, אימוץ שיטות מחקר מובנות ובחינה תקופתית של הנחות יסוד.

קישור לביקורת

פורסם ב: Intel News
שם הכותב: אפרים כהנא

במת אורח - התייחסות לספר "המודיעין ושבעה באוקטובר"

מוזמנות ומוזמנים לקרוא את המאמר "התייחסות לספר 'המודיעין ושבעה באוקטובר'" מאת תא"ל (בדימוס) ראובן אייל, לשעבר ראש להק המודיעין בחיל האוויר, המתפרסם במסגרת "במת האורח" במכון. במאמר מציע אייל מבט ביקורתי על הכשלים המודיעיניים שקדמו לשבעה באוקטובר, תוך התמקדות בסוגיות ההתרעה האסטרטגית וההרתעה.

אייל דן בחשיבות הפצת המידע המודיעיני לדרגים השונים, מעלה שאלות באשר למושגים "שיקוף המציאות" ו"עליונות מודיעינית", ומדגיש את הצורך בבחינה מחודשת של המתודולוגיה המודיעינית ובהפקת לקחים מעשיים מן הכישלון.

קישור למאמר

פורסם ב: אתר המכון
שם הכותב: ראובן אייל

© BDO

מפרסומי המכון

מפרסומי המכון

כיצד הדיגיטל משנה את טבע החשאיות

שרון טל, חוקר במכון הרכבי לחקר המודיעין ולשעבר איש שב"כ, בוחן כיצד מהפכת הדיגיטל והבינה המלאכותית משנה את טבע הפעילות החשאית. שילוב מאגרי מידע, מצלמות, ביומטריה וניתוח דפוסי חיים מאפשר לזהות פעילים גם בדיעבד ומקשה על שימור זהויות כיסוי.

מנגד, הסייבר מאפשר איסוף מודיעין, חבלה והשפעה מרחוק, תוך צמצום הסיכון למפעילים וטשטוש הייחוס. טל מצביע על שחיקת המונופול המדינתי בתחום, על התרחבות מעגל השחקנים ועל הקושי הגובר לשמר הכחשה סבירה.

לטענתו, חשאיות אינה עוד מצב בינארי של הסתרה או חשיפה, אלא ניהול מתמשך של פערי ידיעה. בהתאם, הוא מציע לשלב תרחישי חשיפה בתכנון המבצעי, לפתח זהויות דיגיטליות אמינות ולבחון באופן שיטתי כיצד הארגון נראה מבחוץ.

לקריאת המאמר

מודקאסט עונה 8 פרק 8: העומק האיראני: חוסן, מחאה וחשיבה אסטרטגית

בפרק השמיני בעונה השמינית של "מודקאסט" משוחחת שירה ברביאי-שחם עם פרופ' מאיר ליטבק חוקר איראן שמסביר כיצד תודעת האימפריה העתיקה, לצד זיכרון ההשפלות וההתערבות המערבית, מעצבות את האסטרטגיה של הרפובליקה האסלאמית. בשיחה הוא מנתח את הטעויות הישראליות ב"שאגת הארי", את הסיבות לחוסנו ושיקומו של המשטר ואת הקושי לגבש הערכה אסטרטגית בעידן רב־זירתי.

דרך מחאת הנשים והחיג'אב הוא מציג מקרה יוצא דופן של מחאה עממית שהצליחה לחולל שינוי היסטורי, ומה ניתן ללמוד ממנו. לבסוף הוא מציג כיצד עושר הכתיבה, המחקר וההגות באיראן מאפשר לפענח את רבדי העומק של החשיבה האסטרטגית שלה.

קישור לפודקאסט

פודקאסטים וראיונות

פודקאסטים וראיונות

ממשל בינה מלאכותית בקהילת המודיעין

בפרק של הפודקאסט Intel at the Edge מתארח בריאן דרייק, לשעבר מנהל הבינה המלאכותית הראשון בסוכנות הביון של משרד ההגנה האמריקאי (DIA), וכיום בכיר בחברת Accrete AI. דרייק דן באתגרים הכרוכים בהטמעת בינה מלאכותית בקהילת המודיעין, ומדגיש את הצורך בפיתוח מערכות המותאמות לצרכים מודיעיניים ולא בהסתמכות על כלי AI מסחריים כלליים.

הוא מזהיר כי שימוש מוגזם בבינה מלאכותית יוצרת עלול לפגוע בחשיבה הביקורתית של האנליסטים, ומציע להבחין בין משימות שבהן ניתן להאיץ אוטומציה, כגון איסוף ועיבוד מידע, לבין תהליכים רגישים כמו תחום המטרות, המחייבים פיקוח אנושי הדוק.

קישור לפודקאסט

הטיות ונקודות עיוורון: אמנות ההונאה הצבאית

בפרק מתארח מייק פוזי, קצין בצי האמריקאי ומרצה ב US Army War College של צבא ארה"ב, שבעברו ניהל הכשרה בתחום ההונאה הצבאית. פוזי מסביר כי מטרת ההונאה אינה רק להטעות את האויב, אלא לגרום לו לקבל החלטות המשרתות את יעדיו המבצעיים של הצד המטעה.

באמצעות דוגמאות ממלחמת העולם השנייה ומהמלחמה באוקראינה, הוא בוחן את הקשר בין הונאה, הפתעה ואבטחת מידע מבצעי (OPSEC). לדבריו, גם בעידן של לוויינים, רחפנים וחיישנים מתקדמים, ניתן לנצל הטיות קוגניטיביות, ובפרט הטיית אישוש, כדי לגרום ליריב לפרש מידע באופן שגוי.

קישור לפודקאסט

© BDO

פודקאסטים וראיונות

מעבר לזיהוי שקרים: גישה חדשה להערכת מהימנות מקורות מודיעיניים

קנט קליזבי, לשעבר קצין איסוף מודיעין אנושי ב־ CIA, מציג גישה חלופית לזיהוי שקרים ולהערכת מהימנות מקורות. לטענתו, הסתמכות על מדדים פיזיולוגיים ושפת גוף אינה מאפשרת לזהות הונאה באופן אמין, כפי שהמחישו מקרי עבר שבהם סוכנים כפולים הצליחו לעבור בדיקות מהימנות.

כחלופה הוא מציג את שיטת Holistic Contextual Credibility Assessment (HCCA) המבוססת על בחינה כוללת של טענות המקור באמצעות היכרות מעמיקה עם הרקע התרבותי, המקצועי והחברתי שלו, לצד הצלבת מידע ובחינה מתמשכת של אמינותו.

קליזבי מדגים כיצד השיטה סייעה לו לחשוף מקורות מודיעיניים בלתי מהימנים, ומדגיש את חשיבות הניסיון והידע ההקשרי של המעריך. השיחה קושרת גישה זו גם למעגל קבלת ההחלטות OODA, שבו ניסיון קודם ותפיסות מוקדמות מעצבים את פרשנות המידע ואת ההחלטות המתקבלות בעקבותיו.

קישור לפודקאסט

© BDO

אירועים וכנסים

אירועים וכנסים

האירוע	מארגן	מיקום	תאריך
נובמבר 2026			
Beyond Analysis: The Human Dimension of Intelligence and Decision Making	IFIS	מקוון	23 בנובמבר 2026
דצמבר 2026			
TechNet Transatlantic	AFCEA	גרמניה	01-02 בדצמבר 2026
Resilient Intelligence in an Era of Democratic Backsliding	NISA	הולנד	02-03 בדצמבר 2026
דיני המודיעין במשפט הבינלאומי	IFIS	ישראל	08 בדצמבר 2026
AI in National Security	NCF	ארה"ב	09-10 בדצמבר 2026
ינואר 2027			
Maritime Reconnaissance and Surveillance Technology	SAE	אנגליה	26-27 בינואר 2027
IntelTech 2027	Cyber Tech Israel	ישראל	27-28 בינואר 2027
CDAO Defence UK	Corinium	אנגליה	27 בינואר 2027
פברואר 2027			
SANS Cyber Threat Intelligence Summit & Training 2027	SANS	ארה"ב	01-02 בפברואר 2027
Defense and Intelligence Space Conference 2027	NSA Space	ארה"ב	08-10 בפברואר 2027
DGI 2027 - The Global Geospatial Intelligence Conference	DGI	אנגליה	23-25 בפברואר 2027
מרץ 2027			
Intelligence Studies Consortium: Providing Decision Advantage in a Complex World	Georgetown University	ארה"ב	17-18 במרץ 2027
2027 LEIU/IALEIA Annual Training Event	IALEIA	ארה"ב	26-30 באפריל 2027

© BDO

אירועים וכנסים

האירוע	מארגן	מיקום	תאריך
אפריל 2027			
AFCEA Spring Intelligence Symposium 2027	AFCEA	ארה"ב	13-14 באפריל 2027
2027 LEIU/IALEIA Annual Training Event	IALEIA	ארה"ב	26-30 באפריל 2027
מאי 2027			
The Annual General Meeting for the Global Intelligence, Space, and C4 Community	DefenceIQ	ארה"ב	05-06 במאי 2027
International Conference on Military Communication and Information Systems	NATO	אסטוניה	11-12 במאי 2027
GEOINT Symposium 2027	USGIF	ארה"ב	17-19 במאי 2027

© BDO